تيانشاندا ساياحاتتى گۇلدەندىرۋدىڭ دەر شاعى جەتتى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ەكى "تۇڭعىشتىڭ" شينجياڭدا توعىسۋى شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ جۇڭگونىڭ شينجياڭىن تۇراقتاندىرۋىن جانە ودان كۇتكەن ٴۇمىتىن كورسەتتى.

قالايشا شينجياڭ بولادى؟ ويتكەنى بۇل ارانىڭ "5 شەكارا وتكەلى 8 ەلگە تۇتاسادى، ٴبىر جولى ەۋروپا مەن ازيانى ۇلاستىرادى". ەلىمىزدەگى قۇرلىق جەر اۋدانى ەڭ ۇلكەن، شەكارالاساتىن كورشى ەلدەرى ەڭ كوپ، قۇرلىقتىق مەملەكەت شەكارا جەلىسى ەڭ ۇزىن ولكە دارەجەلى اكىمشىلىك رايون رەتىندە، شينجياڭنىڭ وزگەشە وڭىرلىك ورىن باسىمدىعى بار. ونان دا ماڭىزدىسى، شينجياڭمەن شەكارالاساتىن 8 ەلدىڭ ٴبارى شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى ٴىرى شاڭىراعىنىڭ مۇشەلەرى، بۇل شينجياڭنىڭ شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى اياسىندا ٴار سالا سەلبەستىگىن جەبەۋ بارىسىندا ماڭىزدى كوپىرلىك، دانەكەرلىك رول اتقارۋىنا اناعۇرلىم كوپ قولايلىلىق ازىرلەيدى. ۇعىسۋعا قاراعاندا، قازىرگە دەيىن شينجياڭ توڭرەكتەگى ەلدەرمەن 118 ەكى جاقتى حالىقارالىق تاس جول تاسىمال جەلىسىن، 18 حالىقارالىق جولاۋشى تاسىمالى اۆياتسيا جەلىسىن اشقان، جاڭا داۋىردەگى شينجياڭ شەكارا وڭىردەن قاتىناسقا ەرەكشە قولايلى جەرگە اينالعان.

قالايشا شينجياڭ بولادى؟ ويتكەنى بۇل ارادا "قارلى بوران كوپ بولعانىمەن، حاڭجۇۋدىڭ كوركەم كورىنىستەرى دە بار". 10 مىڭ مۇلىق گۇل تەڭىزى بار ىلەنىڭ كوكتەمى، كوركى كوز سۇرىندىرەتىن قاشقاردىڭ جازى، نۇ ورمانى الۋان تۇسكە بويالعان قاناستىڭ كۇزى، اق كورپە جامىلعان التايدىڭ قىسى جانە ٴار ۇلت بىرگە جاراتقان ايشىقتى دا الۋان ٴتۇرلى تاريحي مادەنيەت شينجياڭنىڭ مادەنيەت ـ ساياحات بايلىعىنا قۋات سىيلاپ، كورنەكتىلەندىرە ٴتۇستى. ۇعىسۋعا قاراعاندا، شينجياڭدا 6 ورىندا دۇنيە جۇزدىك مادەنيەت مۇراسى جانە 212 ورىندا ۇلى قورعان بايلىعى، ٴبىر دۇنيە جۇزدىك جاراتىلىستىق مۇرا، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى وقۋ ـ اعارتۋ، عىلىم، مادەنيەت ۇيىمىنىڭ ادامزات بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىنىڭ 3 ۋاكىلدىك نىسانى بار. قازاقستان كاسىپورىنشىلارىنىڭ ۋاكىلى راحمەتكوۆ ٴىلياس: "جۇڭگونىڭ شينجياڭىندا ٴبىر جىلدىڭ ٴتورت ماۋسىمىنىڭ بارىندە ساياحات جارقىن تۇيىندەرى بار ەكەن"، ـ دەدى.

قالايشا شينجياڭ بولادى؟ ويتكەنى بۇل ارادا "3000 شاقىرىم ورمان كومكەرىپ الىپ، كوكتەم سامالى جەلپىپ ٴوتىپ يۇيمىن قامالىن" دەگەندەي كورىنىس بار. ەلىمىزدە سىرتقا ەسىك اشۋدى كەڭەيتۋ، باتىس بولىكتى قاۋىرت اشۋ، "ٴبىر بەلدەۋ، ٴبىر جول" بىرگە قۇرۋ ساياساتتارىنىڭ ىسكە ىلگەرىلەي اسىرىلۋىنا ىلەسە، شينجياڭ سالىستىرمالى تۇيىق ىشكى قۇرلىقتان سىرتقا ەسىك اشۋدىڭ الدىڭعى شەبىنە اينالدى. شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ باس حاتشىسى جاڭ مىڭ تىلشىلەرگە بەرگەن سۇحباتىندا مىنالاردى ٴبىلدىردى: شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى 2023 ـ جىلدىق ساياحات جىلى تالقى مىنبەرىن شينجياڭدا وتكىزۋدى تاڭدادى، مۇنداعى ٴبىر سەبەپ، شينجياڭداعى ٴار سالانىڭ جانە شينجياڭ حالقىنىڭ بەلسەندى دە اشىق پيعىلى، سونداي ـ اق شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ سەلبەستىگىنە ات سالىسۋعا دەگەن ىنتاسى، اۆتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتى شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ ٴتۇرلى قيمىلدارىنىڭ شينجياڭدا وتكىزىلۋىن ەرەكشە قارسى الدى. تاياۋ جىلداردان بەرى شينجياڭ شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنا مۇشە ەلدەرمەن ارادا مادەنيەت، كوركەمونەر كورمە ـ قويىلىم، مادەني ەسكەرتكىش، بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى كورمەسى، مادەنيەت، كوركەمونەر ٴىلىمي زەرتتەۋ ـ تالقى اۋىس ـ كۇيىسى جانە ساياحاتتى جالپىلاستىرۋ سەلبەستىك جاقتارىندا جالپى 26 نىساندى ورىستەتتى، قاتىناسقان ادام 500 ادامنان (رەت) استى. تالقى مىنبەرىنىڭ اشىلۋ سالتىندا اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۋجيى، اۆتونوميالى رايوننىڭ ٴتوراعاسى ەركىن تۇنياز سىرتقى الەمگە شينجياڭنىڭ ۇزدىكسىز ەسىك اشۋ سەنىمى مەن بەكىمىن تاعى ٴبىر رەت جەتكىزدى: "ٴبىز وسى رەتكى تالقى مىنبەرىن وراي ەتىپ، قۇشاقتى ونان ارى ايقارا اشىپ، دۇنيە جۇزىمەن قاۋىشىپ، شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى اياسىندا وڭىرلىك سەلبەستىكتى جان ـ جاقتى كۇشەيتىپ، شينجياڭنىڭ وزگەشە ساياحات بايلىعى باسىمدىعىن ۇزدىكسىز ساۋلەلەندىرىپ، جوعارى ساپالى ساياحاتتىق قىزمەت وتەۋ قابىلەتىن جاپپاي جوعارىلاتىپ، تاماشا ساياحات بازارى ورتاسىن قالىپتاستىرىپ، دۇنيە جۇزىندەگى ماڭىزدى ساياحات نىسانالى جەرىن قۇلشىنا تۇلعالايمىز".

جاڭ مىڭ ايتقانداي: "شينجياڭدا وسى رەتكى تالقى مىنبەرىن وتكىزۋ ۇيلەسىمدى ورىنعا، ٴدال ۋاقىتىنا تۋرا كەلدى، دۇرىس تاڭداۋ"!

شينجياڭ ساياحاتىندا ٴالى دە اشۋعا بولاتىن اسا زور كومەسكى كۇش بار

وسى رەتكى تالقى مىنبەرىندە ٴار جاقتىڭ ۋاكىلدەرى جانە كاسىپورىنشىلار كەسكىن، تانىستىرۋ، كورمە، بەتپە ـ بەت پىكىر اۋىستىرۋ ارقىلى شينجياڭدى ىشكەرىلەي تۇسىنگەننەن كەيىن، جابال بىلاي دەپ قارادى: ساياحات كومەسكى كۇشى اسا زور ەكەن، ٴبىز شينجياڭ كاسىپورىندارىمەن سەلبەسىپ تابيعات كورىنىسى ساياحاتى، مادەنيەت مۇرالارى ساياحاتى، سالاماتتىق ـ كۇتىنۋ ساياحاتى، قار ـ مۇز ساياحاتى، شەكارا ساياحاتى سياقتى ەرەكشە ساياحات ونىمدەرىن تۇلعالاۋدان ەرەكشە ٴۇمىت كۇتەمىز.

"وزبەكستاندىقتاردىڭ جۇڭگونىڭ شينجياڭىنا كەلىپ ساياحاتتاۋ ىنتاسى وتە جوعارى، شينجياڭ ساياحاتىنىڭ داموۋ كومەسكى كۇشى وتە زور"، ـ دەدى وزبەكستان جۇڭگو ساياحاتىن داميتۋ قوعامىنىڭ ٴتوراعاسى ٴسارۋار مۇسايەۆ.

كوركەم تابيعات كورىنىسىن، قويىۋ ۇلتتىق سالت ـ سانانى، قىرۋار ايگىلى جەرلەر مەن ەجەلگى ەسكەرتكىشتەردى نەگىز ەتە وتىرىپ، اۆتونوميالى رايوندىق پارتكوم مەن ۇكىمەت جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى باسقارۋ جالپى جوباسىن تولىق، دالمە ـ ٴدال، جاپپاي دايەكتىلەندىرۋگە تاباندى بولىپ، ساياحات ارقىلى شينجياڭدى گۇلدەندىرۋدى بار كۇشپەن ىلگەرىلەتتى، شينجياڭنىڭ ساياحات كاسىبىنىڭ دامۋىندا جىلدام قالپىنا كەلۋ، قارىشتاپ دامۋ سىندى تاماشا جاعداي جارىققا شىعىپ، قۋاتى مول، قۋاتى مىعىم، بولاشاعى زور ماڭىزدى التىن مەزگىلدى قارسى الدى، قازىر ساياحات بايلىعىندا ٴىرى رايوننان ساياحات ەكونوميكاسىندا قۋاتتى رايونعا قاراي جىلدام بۇرىلىس جاساۋدا.

17 ـ كەزەكتى شينجياڭ قىسقى ساياحات كاسىپ سالاسى ساۋدا كورمەسىنىڭ جانە 2023 ـ جىلعى شينجياڭ دابىرالى قار مەرەكەسىنىڭ باستالۋىنا 20 نەشە كۇن قالدى، وزبەكستان ميروس ساياحات كووپەراتيۆى حالىقارالىق سەلبەستىك ٴبولىمىنىڭ جاۋاپتىسى زارۋق يساقوجايەۆ بۇعان قاتىستى دايىندىقتى الدەقاشان باستاپ كەتتى. سول كەزدە ول ەرەكشە ۇسىنىس ەتىلگەن سيلى قوناق رەتىندە، كورمەگە قاتىناسادى. "مەن، ٴسوزسىز، قاتىناسامىن، اناعۇرلىم كوپ سەلبەستىك ورايىن تاپقىم كەلەدى"، ـ دەدى ول. كەزەكتە ميروس ساياحات كووپەراتيۆى شينجياڭ ساياحات كووپەراتيۆتەرىمەن الدەقاشان ۇزاق ۋاقىتتىق سەلبەستىك قارىم ـ قاتىناس ورناتقان ٴارى سەلبەستىكتى ۇزدىكسىز تەرەڭدەتۋدە. زارۋق: "شينجياڭنىڭ ساياحات بايلىعى مول، جۇڭگونىڭ شينجياڭىنا بارىپ ساياحاتتاعىسى كەلەتىندەردىڭ ٴارى شينجياڭ ارقىلى جۇڭگونىڭ ٴتىپتى كوپ جەرلەرىنە بارىپ كورگىسى كەلەتىندەردىڭ سانى بارعان سايىن كوبەيۋدە"، ـ دەدى.

جەر بەدەرى الۋان ٴتۇرلى، كورىنىسى سان قيلى شينجياڭنىڭ تاريحي مادەنيەت قاتپارى قالىڭ، شىعىس پەن باتىس مادەنيەتى توپتالىپ، اۋىس ـ كۇيىس جاسايتىن جەر، دۇنيە جۇزىندەگى بايىرعى 4 ٴىرى وركەنيەت وسى ارادا توعىسقان، كوپ ٴتۇرلى مادەنيەتتىڭ توعىسۋ، بىرگە جينالۋ ەرەكشەلىگى ازيادا، اۋەلى، بۇكىل دۇنيە جۇزىندە وزگەشەلىك پەن دارالىققا يە. بايىرعى جىبەك جولى شينجياڭدا 5000 كيلومەتردەن اسادى، جەلى بويىندا ەسكى جۇرتتار كوپ، گاۋچاڭ بايىرعى قالاسى، بەيتيڭ بايىرعى قالاسى ەسكى جۇرتى، قىزىل تاس ۇڭگىرى، سۇباش بۇتحاناسى ەسكى جۇرتى سياقتىلاردىڭ بارلىعى دۇنيە جۇزىلىك مادەنيەت مۇرالارى قاتارىندا. شينجياڭدا 18 مىڭنان استام ورىندا ساياحات بايلىعى جەكە تۇلعاسى، A دارەجەلى 598 كورىنىس ٴوڭىرى بار، ساياحات بايلىعىنىڭ ٴبىرتالايى دۇنيە جۇزىلىك دەڭگەيدە. قىرعىزستاننىڭ شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنداعى ەلدەر جانە جىبەك جولى مادەنيەتىن ٴبىر تۇلعالاندىرۋ ورتالىعىنىڭ مەڭگەرۋشىسى نۇرسۇلتان ادەنوۆ: "مول ساياحات بايلىعى شينجياڭ ساياحات كاسىبىنىڭ جىلدام دامۋىنىڭ دانەكەرى جانە قامتاماسىزدىعى"، ـ دەپ قارادى.

جۇڭگو ساياحاتتى زەرتتەۋ اكادەمياسىنىڭ باستىعى داي بين مىنالاردى ٴبىلدىردى: "شينجياڭ ساياحاتىندا قازىرگى تاڭدا قارىشتاپ دامۋداي تاماشا جاعداي جارىققا شىققانىمەن، بازار ورنالاسىمىن ساپالاندىرۋ، قاشىقتاعى جولاۋشىلار قايىنارىن باۋراۋ قۋاتىن جوعارىلاتۋ جاقتارىندا ٴالى دە اسا زور كومەسكى كۇشتى اشۋعا تۋرا كەلەدى".

جاڭا وراي اكەلدى ٴارى جوعارى تالاپ قويدى

قىسقا عانا 4 كۇندە شينجياڭنىڭ ساياحات كاسىپ سالاسى شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ ٴىرى شاڭىراعىنا تاسقىنداعان ومىرشەڭدىك كۇشى مەن قۋاتتى كومەسكى كۇشىن پاش ەتتى. قاسيەتى جاقسى، سانى كوپ، ٴتۇرى تولىق، ساپاسى جوعارى، مىنە بۇل تابيعات پەن تاريحتىڭ شينجياڭنىڭ مادەنيەت ـ ساياحات كاسىپ سالاسىنا بەرگەن سيى، بايلىق باسىمدىعىن قايتكەندە جەڭىسكە جەتۋ باسىمدىعىنا اينالدىرۋعا بولادى، بۇل شينجياڭ ساياحاتىنىڭ جوعارى ساپالى دامۋى ٴۇشىن توتەنشە ماڭىزدى.

داي بين بىلاي دەپ قارادى: ساپالى بايلىق ەرەكشەلىگىنە ۇزدىكسىز سۇيەنە وتىرىپ شارۋا تىندىرىپ، "شينجياڭ جاقسى جەر + ازيا سەنترىن تابۋ" سىندى ساياحات وبرازى قوس ماركا ستراتەگياسىن اتقارىپ، شينجياڭ ساياحاتىنىڭ جوعارى ساپالى داموۋى مەن حالىقارالىققا بەت الىپ ٴوسۋىن اناعۇرلىم ويداعىداي ىلگەرىلەتۋگە بولادى.

پاكيستان بيلىك كەڭەسىنىڭ ورىنباسار مينيسترى حاماد سامي مىنانى ٴبىلدىردى: شينجياڭدا قۇرىلىسى كەمەلدى كوپتەگەن شەكارا وتكەلى بار، بۇل ساياحاتشىلاردىڭ بارىس ـ كەلىسىن ارتتىرۋعا شەشۋشى شارت ازىرلەيدى. ساياحاتشىلار سانىنىڭ ارتۋى مەن ساياحاتشىلار قاۋىمىنىڭ تۇراقتىلىعىن جۇزەگە اسىرۋ ٴۇشىن، قاتىناس ـ تاسىمال تورىنىڭ ۇلاسپالىلىعىن ونان ارى جاقسارتۋعا تۋرا كەلەدى، سونىمەن بىرگە ٴار ەل ساياحاتشىلارىنا ٴتيىپتى دە دوستىق تۇرعىداعى، قولايلى ساياحات ۆيزاسى ساياساتىن ازىرلەۋ كەرەك.

وزگەشە وڭىرلىك ورىن باسىمدىعى شينجياڭنىڭ وڭىرلىك ساياحات سەلبەستىگىنىڭ بايانىدى دامۋىن ىلگەرىلەتۋىندەگى شەشۋشى شارت. ٴىشىنارا ۋاكىلدەر وسى نەگىزدە شەكارالىق ساياحات نىسانىن جوسپارلاۋدىڭ بولاشاعى زور، ـ دەپ قارادى.

"مەنىڭشە، شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنا مۇشە ەلدەر اراسىندا شەكارا اتتاعان ساياحات جەلىسىن ونان ارى اشۋ قاجەت، ساياحاتشىلاردىڭ بۇل تۇردەگى جەلىگە بولعان قاجەتى وتە زور، ٴداستۇرلى تاماشالاۋدان سىرت، تاعى ساياحات مازمۇنىن بايىتىپ، مادەنيەت ـ كوركەمونەر، بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى كورمەسى سياقتى مازمۇنداردى سىڭىرگەن تاقىرىپتىق جەلىلەردى دە اشۋ كەرەك"، ـ دەدى ٴسارۋار مۇسايەۆ.

شينجياڭ قازىنا ـ ەكونوميكا داشۋەسى ساياحات شۋەيۋانىنىڭ پروفەسسورى يۋۋ يا ـ نان بىلاي دەپ ۇسىنىس قويدى: "شەكارالىق ساياحات كولەمىنە سىياتىن ساۋدا ىستەرى، جەكە كولىكپەن ساياحاتتاۋ، كوپ ەلدىڭ اينالما جەلى ساياحاتى سياقتى فورمالارعا مەڭزەپ، شينجياڭ ٴتىل، زاڭ، سالت ـ سانا سياقتى جاقتاردا ساياحاتشىلارعا قولايلى، قۇزىرلى كەڭەس بەرۋ قىزمەت وتەۋىن ازىرلەپ، ساياحاتشىلاردىڭ دارالىق قاجەتىن قاناعاتتاندىرۋى كەرەك".

ٴار ەل ۋاكىلدەرىنىڭ التاي، قاشقار، اقسۋ سياقتى جەرلەردە ەكسكۋرسيادا، ساپاردا بولۋىنىڭ ناتيجەسىندە شينجياڭنىڭ باسىمدىققا يە مادەنيەت، ساياحات بايلىعىنىڭ ايشىقتى كەلبەتى جاندى دا ناقتى كورسەتىلدى. ٴار جاقتاعى ۋاكىلدەردىڭ شينجياڭنىڭ قار ـ مۇز كورىنىس وڭىرلەرى، مادەنيەت جاراتىلىستىق مۇرالارى، ٴان ـ ٴبي كوركەمونەرى، سونداي ـ اق بايىرعى قالا كونە كوشەلەرى سياقتى تۇرلىشە كورىنىستەرگە دەگەن قىزىعۋشىلىعىنان، ىستىق ىقىلاسىنان جانە مويىنداۋىنان جۇڭگونىڭ شينجياڭىنىڭ مۇشە ەلدەرمەن قول ۇستاسا وتىرىپ، ساياحات كاسىپ سالاسىن بىرگە دامىتۋدا جاڭا ورايعا ٴدوپ كەلگەندىگىن كورۋگە بولادى.

"شينجياڭدا مادەنيەت جانە جاراتىلىستىق مۇرا سانى مول. قورعاۋدى كۇشەيتۋ الدى شارتى استىندا، پايدالانۋ جانە ايگىلەۋ كەڭىستىگىن ونان ارى كەڭەيتۋ كەرەك". ورتا ازيا وڭىرلىك ەكونوميكالىق سەلبەستىك شۋەيۋانىنىڭ باستىعى كابير جۇرازودا بىلاي دەدى: مادەنيەت مۇرالارى بايلىعىنان پايدالانۋ جۇڭگونىڭ شينجياڭىنىڭ وڭىرلىك ساياحات ورتالىعىنا اينالۋىنىڭ ماڭىزدى تىرەگى بولماق.

جۇڭگو قوعامدىق عىلىمدار اكادەمياسى قازىنا ـ ەكونوميكا ستراتەگياسىن زەرتتەۋ ورنى ساياحات جانە سەيىل ـ سەرۋەن زەرتتەۋ كەڭەسىنىڭ مەڭگەرۋشىسى داي شۋەفىڭ بىلاي دەپ قارادى: وسى رەتكى تالقى مىنبەرى شينجياڭنىڭ ساياحات كاسىپ سالاسىنا جاڭا وراي اكەلدى، سونىمەن بىرگە اناعۇرلىم جوعارى تالاپ قويدى، "ساياحات بايلىعى سىندى وسى سەنتردەن سىرت، تاعى اس ـ سۋ، جاتاق، قاتىناس، ساياحاتتاۋ، زات ساتىپ الۋ، كوڭىل اشۋ سياقتى فاكتورلاردىڭ جوعارى ٴونىمدى، سايكەستى، توعىسپالى دامۋىن كۇشەيتىپ، ٴبىر وڭىردە بايانىدى داميتىن ساياحات ايگىلى ماركا قۇندىلىعىن قالىپتاستىرۋ كەرەك".

6 ـ ايداعى 2023 ـ جىلعى اۆتونوميالى رايوننىڭ ساياحاتتى داميتۋ جينالىسىنان جانە "شينجياڭ جاقسى جەر" ساياحاتتى تانىستىرۋ ماجىلىسىنەن 11 ـ ايداعى شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمىنىڭ 2023 ـ جىلدىق ساياحات جىلى تالقى مىنبەرىنە دەيىن شينجياڭ ساياحات ارقىلى شينجياڭدى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن اتقارۋ بەكىمىن تاعى ٴبىر رەت سىرتقا جاريالادى. بيىل 1 ـ ايدان 10 ـ ايعا دەيىن شينجياڭ ەل ٴىشى ـ سىرتىنان 243 ميلليون ساياحاتشى (رەت) قابىلداپ، بۇل سايكەس مەزگىلدەگىدەن 101.38% ارتتى؛ ساياحات كىرىسى 270 ميلليارد 378 ميلليون يۋانعا جەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 200.67% ارتتى. شينجياڭنىڭ ساياحات كاسىبىنىڭ داموۋى الدەقاشان "جەدەلدەتۋ تەتىگىن" باسىپ، تەز قارقىندى جولعا ٴتۇستى.

سۋ كوتەرىلسە، ەكى جاعالاۋدىڭ ساعاسى كەڭەيەدى، جەل وڭىنان تۇرسا، كەمەنىڭ جەلكەنى كوتەرىلەدى. كومەسكى كۇشتەردى اشىپ، جەتىستىككە اينالدىرىپ، ورايدى مىقتى يگەرىپ، دامۋدى جەبەپ، دۇنيە جۇزىندەگى ماڭىزدى ساياحات نىسانالى جەرىن تۇلعالاۋ نىساناسىن كوزدەگەن شينجياڭ ۇزدىكسىز ۇدەرە العا تارتۋدا. تيانشاندا ساياحاتتى گۇلدەندىرۋدىڭ دەر شاعى جەتتى.

يەمەن نەگىزگى اعىم مەديالارى شينجياڭنىڭ گۇلدەنۋىن، ورنىقتىلىعىن القادى ——

"كەڭ كولەمدى تەرەڭ سەلبەستىك ورىستەتۋدى ٴۇمىت ەتەمىز"

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى جىڭ جو

"جۇڭگو ٴار ۇلت تاتۋ ـ ٴتاتتى وتەتىن، بىرگە گۇلدەنەتىن دۇرىس جول تاۋىپتى"، ـ دەدى يەمەن مەملەكەتتىك تەلەۆيزيا ستانسياسى اقپارات ٴبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى تاۋپيق سارايبي سۇيىنە.

تاۋپيق سارايبيدىڭ ٴسۇيىنىشى يەمەن نەگىزگى اعىم مەديا قىزمەتكەرلەرىنىڭ شينجياڭعا كەلىپ ەكسكۋرسيادا، ساپاردا بولعانىنان كەيىنگى ورتاق اسەرىن بەينەلەيدى.

11 ـ ايدىڭ 24 ـ كۇنىنەن 26 ـ كۇنىنە دەيىن يەمەن نەگىزگى اعىم مەدياسىنداعىلار ۇرىمجى قالاسىندا ەكسكۋرسيادا، ساپاردا بولدى. ولار شينجياڭ حالىقارالىق ۇلكەن بازارىنا بارىپ، دۋماندى قالا كوشەسىن سەزىندى؛ گۋاڭچي ٴمىنىس كولىك شەكتى سەرىكتەستىگى شينجياڭ بولىمشە سەرىكتەستىگىنىڭ زاۋود ۇيلەرىنە بارىپ، زەردەلى قۇراستىرۋ سەحىنىڭ وزىق تەحنيكاسىن كوزدەرىمەن كوردى؛ شينجياڭ كوركەمونەر شۋەيۋانىنىڭ ۋان تۇڭشۋ جانە 12 مۇقام كورمەسى زالىنا بارىپ، شينجياڭ ۇلتتىق مۇزيكا اسپاپتارىمەن ورىندالعان تاماشا مۇزيكالاردان ٴلاززاتتاندى...

كوپشىلىك جابال مىنالاردى ٴبىلدىردى: قوعامى ورنىقتى، ۇلتتارى ىنتىماقتى، ٴدىنى جاراسىمدى، مادەنيەتى گۇلدەنگەن، ەكونوميكاسى دامىعان شينجياڭدى ٴوز كوزىمىزبەن كوردىك، جۇڭگو ۇكىمەتىنىڭ شينجياڭنىڭ ورنىقتىلىعىن جانە گۇلدەنۋىن، دامۋىن جەبەۋ جاقتارىندا ىستەگەندەرىنىڭ بارلىعى سۇيىنۋگە تاتيدى.

شينجياڭداعى ٴىسلام ٴدىنى وقىتۋشى ـ قىزمەتكەرلەرىن باۋلىتىن جوعارى دارەجەلى وقۋ ورنى سانالاتىن شينجياڭ ٴىسلام ٴدىنى شۋەيۋانىنداعى ەكسكۋرسيا ـ ساپارى ۋاكىلدەر ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەلەرىنە تەرەڭ اسەر قالدىردى.

ناماز وتەۋ زالىندا شينجياڭ ٴىسلام ٴدىنى شۋەيۋانىنىڭ باستىعى ابدۇرىقىپ ٴتۇمۇرنياز ەكسكۋرسيا ـ ساپار ۇيىرمەسىندەگىلەرمەن قورالانا وتىرىپ پىكىر اۋىستىرعاندا، كۇرسانتتار ەكى ـ ۇشتەن ۇلكەن زالعا كەلىپ ناماز وتەپ جاتتى. يەمەن مەملەكەتتىك تەلەۆيزيا ستانسياسىنىڭ ساياسي تۇردەگى باعدارلامالار جاۋاپتىسى ابدۇللا حاميت مىنالاردى ٴبىلدىردى: شينجياڭ ەجەلدەن كوپ ۇلت بىرگە شوعىرلى قونىستانعان ٴوڭىر، كوپ ٴتۇرلى مادەنيەت وسى ارادا اۋىس ـ كۇيىس جاساعان، توعىسقان. ٴىسلام ٴدىنى شۋەيۋانىندا كورگەن جاعدايلار شينجياڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ٴدىني سەنىم ەركىندىگى ۇقىعىنا تولىق قۇرمەت ەتىلگەندىگىن، قالىپتى ٴدىني قاجەتتىڭ ٴونىمدى قاناعاتتاندىرىلعاندىعىن دالەلدەيدى، بۇل باتىس مەديالارىنىڭ شينجياڭداعى ٴدىني سەنىم ەركىندىگى جونىندەگى ۇناماسىز پىكىرلەرىنە سايكەسپەيدى.

ەكسكۋرسيا ـ ساپار ۇيىرمەسى تاعى ۇسىنىس بويىنشا ۇرىمجى قالاسىندا وتكىزىلگەن شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى 2023 ـ جىلدىق ساياحات جىلى تالقى مىنبەرىنىڭ اشىلۋ سالتىنا جانە "شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى كەڭىستىگىنىڭ ساياحات كومەسكى كۇشى" نەگىزگى تالقى مىنبەرىنە قاتىناستى. يەمەن مەملەكەتتىك تەلەۆيزيا ستانسياسى تەلەۆيزيا ٴبولىمىنىڭ ورىنباسار مەڭگەرۋشىسى، قوسىمشا باعدارلاما ٴبولىمىنىڭ مەڭگەرۋشىسى حاليد اليان تەرەڭ سەزىممەن بىلاي دەدى: مول ساياحات بايلىعى، ورنىقتى قوعامدىق ورتاسى جانە ىنتىماقتى ٴار ۇلت حالقى، ٴبارى ـ ٴبارى جۇڭگونىڭ شينجياڭىنىڭ جارقىن تانىسقىسىنا اينالىپتى.

يەمەننىڭ نەگىزگى اعىم مەديالارى رەتىندە، ەكسكۋرسيا ـ ساپار ۇيىرمەسىندەگىلەر شينجياڭ تەلەۆيزيا ستانسياسىنا ارنايى بارىپ ەكسكۋرسيادا ٴارى شينجياڭنىڭ قاتىستى جاقتارىمەن اڭگىمەلەسىپ، پىكىر اۋىستىرىپ، مادەنيەت تاراتۋ، ساياحات، حالىق تۇرمىسى سياقتى جاقتارداعى تانىستىرۋلاردى تىڭدادى.

ۋاكىلدەر ۇيىرمەسىنىڭ مۇشەلەرى مىنالاردى ٴبىلدىردى: ٴبىرتالاي ۋاقىتتان بەرى جۇڭگونىڭ شينجياڭى باتىس مەديالارىنىڭ كۇيە جاعىپ، شابۋىلداۋىنا جانە وتىرىك ـ وسەك ايتىپ، مازالاۋىنا ۇشىرادى. يەمەن بۇقاراسىنا شىن بەينەنى اناعۇرلىم ويداعىداي ٴتۇسىندىرۋ ٴۇشىن، شينجياڭ جاقپەن كەڭ كولەمدى تەرەڭ سەلبەستىك ورىستەتۋدى ٴۇمىت ەتەمىز، يەمەن مەديالارى الداعى جەردە اراب دۇنيەسىنە جۇڭگو حيكاياسىن ويداعىداي باياندايدى، شينجياڭ حيكاياسىن ويداعىداي باياندايدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

سول كۇنى اكادەميكتەر مەن ماماندار قاتىناسقان كوپتەگەن عىلىم جالپىلاستىرۋ قيمىلى، عىلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋعا قىزمەت وتەۋ قيمىلى بۇكىل شينجياڭنىڭ جەر ـ جەرىندە ٴبىر ۋاقىتتا ورىستەتىلدى. جۇڭگو عىلىم اكادەمياسىنىڭ اكادەميگى ياڭ دىرىن "كۇن ەنەرگياسى جانە فوتوۆولتتىق ەلەكتر تاراتۋ" تاقىرىبى تۇڭعىرەگىندە باياندامالار جاسادى، جۇڭگو ينجەنەريا اكادەمياسىنىڭ اكادەميگى لي تيانلاي شينجياڭنىڭ قۇرىلعىلى اۋىل شارۋاشىلىعىن داميتۋ تاقىرىبىن تۇڭعىرەكتەي وتىرىپ، ۇرىمجى قالاسىندا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزدى...

الداعى بىرنەشە كۇندە بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىنەن كەلگەن 30 نەشە اكادەميك، مامان ۇرىمجى قالاسى، اقسۋ ايماعى، ۋجياچۇي قالاسى سياقتى جەرلەرگە بارىپ، جوعارى مەكتەپتەر، عىلمي زەرتتەۋ ورىندارى، اۋىل شارۋاشىلىعى باقشا رايونى، عىلىم ـ تەحنيكالىق كاسىپورىن سياقتىلارعا بارىپ، شينجياڭنىڭ قۇرىلعىلى اۋىل شارۋاشىلىعى، ينفورماتسيا تەحنيكاسى، جاڭا ماتەريال سياقتى كاسىپ سالالارىنىڭ دامۋىن ارقاۋ ەتىپ، 30 نەشە رەت ارقاۋ بايانداما، عىلىم جالپىلاستىرۋ لەكسياسى جانە عىلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋعا قىزمەت وتەۋ قيمىلىن ورىستەتەدى.

اۆتونوميالى رايوندىق عىلىم ـ تەحنيكا قوعامى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى، ورىنباسار ٴتوراعاسى ۋاڭ گۋاڭچياڭ بىلاي دەدى: اكادەميكتەردىڭ نەگىزگى ساتىعا بارىپ عىلىم جالپىلاستىرۋى اكادەميكتەر قاۋىمىنىڭ عىلىم جالپىلاستىرۋ قىزمەتىندەگى جەتەكشىلىك، باستاماشىلدىق رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، اناعۇرلىم الدىڭعى لەكتەگى عىلمي بىلىمدەردى، عىلمي ادىستەردى، عىلمي يدەيالاردى جانە عىلمي رۋحتى اناعۇرلىم تەرەڭ، اناعۇرلىم الىس تاراتىپ، جوعارى ساپالى عىلىم جالپىلاستىرۋدى عىلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋدىڭ قۇنارلى توپىراعى ەتىپ جەتىلدىرىپ، جوعارى دەڭگەيدەگى عىلىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋ ارقىلى عىلىم ـ تەحنيكانى جالپىلاستىرۋدى قايىنارمەن قامداپ، جاساماپاز شينجياڭ قۇرىلىسىنا اقىل ـ پاراسات بايلىعىن ارنايتىن بولادى.

ٴتىلشىنىڭ ۇعىسۋىنا قاراعاندا، "عىلىم جانە جۇڭگو" اكادەميك، مامانداردىڭ ارالاپ لەكسيا سويلەۋ قيمىلى 2002 ـ جىلى باستالعان، بۇكىل ەلدە 2000 رەتتەن استام عىلىم جالپىلاستىرۋ قيمىلى ورىستەتىلگەن. بيىل 9 ـ ايدىڭ 2 ـ كۇنى "عىلىم جانە جۇڭگو" قيمىلىن بىرگە ۇيىمداستىرۋشى ورىن "مىڭ اكادەميك · مىڭ رەت عىلىم جالپىلاستىرۋ" ارەكەتىن باستاپ، ٴار جىلى مىڭنان استام ەكى اكادەميانىڭ اكادەميگى مىڭ رەتتەن استام عىلىم جالپىلاستىرۋ قيمىلىنا قاتىناسۋدى نىسانا ەتىپ، اكادەميكتەر قاۋىمىنىڭ عىلىم جالپىلاستىرۋ قىزمەتىندەگى جەتەكشىلىك، باستاماشىلدىق رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، تۇتاس قوعامدا عىلىمدى قىزىعا سۇيەتىن، جاڭالىق اشۋدى قاستەرلەيتىن قويىۋ راي قالىپتاستىرۋدى ىلگەرىلەتكەن.